

DISSERTATIONIS ACADEMICÆ

*Vitam & Merita M. ISAACI B.
ROTHOVII,*

Episcopi q. Aboënsis,

Exposituræ

Particulam Vitam

Consensu Facult. Theol. in Reg. Acad. Ab.

Publicæ disquisitioni subjiciunt

Mag. JACOBUS TENGSTRÖM,

S. S. Theol. Prof. Reg. & Ord. Acad. h. t. Rector,

& Respondens

CAROLUS HENRICUS BERGROTH,

Stip. Reg. Borea - Fenno.

In Auditorio Majori die 14 Decembr. 1799.

Horis a. m. consuetis.

A B O Æ

In Officina FRENCKELLIANA,

J.

THESES RESPONDENTIS.

Thef. I.

Quamvis si minime simus, qui scientificam, solidam atque subtilem improbemus Theologiæ Revelatæ tractandæ methodum; simul tamen contendimus, genuinum handquaquam decere Theologum soli Religionis Theoriæ condendæ atque adornandæ eo pertinaci inhiare studio, ut praxin ejus genuinamque in animis hominum emendandis vim plane negligat.

Thef. II. Est itaque accuratum *Theologiæ Moralis* studium cuique Religionis & salutis humanæ amico quam maxime commendandum; neque culpa vacui sunt plerique antiquiorum temporum in Ecclesia Christiana Doctores, quod in finiendis dogmatibus bellisque gerendis Theologicis omnem adeo posuerint operam, ut obliiti fere sint esse divæ nostræ Religionis Scientiam præprimis in vitam transferendam, veramque pietatem omni Orthodoxiæ laude atque celebritate multo esse superiorem.

Thef. III. Esse hominem corruptum, sensuumque & cupiditatum ita obnoxium imperio, ut rationi nonnisi raro & invitus quasi pareat, ad vitia quævis pronum & proclivem, hebetem vero tardumque ad ea intelligenda, adamanda & exercenda quæ bona sunt, emendationis itaque & meliorum notitiarum quam maxime indigum, non solum Scriptura Sacra, verum etiam tristes omnium temporum confirmat experientia.

Thef. IV. Iniquas tamen nimis eorum esse querelas putamus, qui homini, jam per peccatum infelici, nihil boni & perfecti, quodque similitudinem optimi Creatoris referat, inesse statuunt, cum teneat adhucdum intellectus, imprimis si accurata institutione exercitatus fuerit, vix vera a falsis, bona a malis discernendi, & in pessimis etiam hominibus quædam bonarum propensionum indicia aliquando reperire liceat.

Thef. V. Superest etiam in homine corrupto liberum quoddam arbitrium, ita ut auxilia Gratæ Divinæ vel ultro apprehendere & in usus suos convertere, vel ea etiam respuere valeat, adeoque non nolens volens, sed libere & destinato consilio ad suam feratur emendationem.

a. 1625 perjurii cujusdam in Dicafterio Aboënsi accusatus, officio ad tempus privatus erat, (*) jam vero restitutus in illo administrando perrexit; quare nec ipsum senem diuturnisque in Schola enervatum laboribus loco deturbare voluit Consistorium, *Stodio* veniam tantummodo in Schola interdum prælegendi concedens. (**) Hunc jam tum sacris Ordinibus initiatum fuisse crederes, cum d. 28 Aug. ejusdem anni Consistorium ipsum ablegaret ad Ecclesiam in *Hvit-*

I tis

(*) Exhibuerat quippe cum IV aliis Sacerdotibus juramentum quoddam purgatorium pro innocentia Pastoris Wehmoënsis *Zachariæ Jacobi*, adulterii accusati, cujus criminis hic tamen postea convictus & capitis damnatus est. Causæ hujus teterrimæ summam exhibent *Protoc. Dicafterii Reg. Ab.* d. 27 Jan. & 26-28 Febr. a. 1625. in quibus Actis vocatur *Sigfridus: Under-Scholmästare.*

(**) *Begevade dock M. Martinus, at han må proponera någon lex a i Skolan, det bonom bleff effterlätit* (ex *Protoc. Conf. Ab.* a. 1627 d. 20 Jun.) sustinendo forte vices *Sigfridi*, quare & in dedicatione sæpius commemoratæ Disfertationis *Rotbovianæ* jam a. 1628 *Conrector Scholæ Aboënsis* vocatur. — Deest uterque tam *Sigfridus Henrici*, quam *Stodius*, in catalogo Conrectorum Scholæ Aboënsis, quem exhibent *Abo Tidn.* 1772, p. 125 seqq. Cfr. *Cl. Alopæi Hist. Litt. Fenn.* p. 37 & 38. quo posteriori loco tamen corrigenda sunt quibus asferit *Conrectores usque ad conditum Gymnasium Capitulares fuisse*, cum Acta quæ supersunt horum temporum, a nobis accurate examinata, huic asferito haud fa-
 veant.

tis Dom. XIV. p. Trinit. graviter reprehendendam, noxiosque, qui Pastorem *Timotheum* in templo cædibus adorti, eum vi foras extruserant, postquam civilem pœnam jam subierant, absolvendos. A. 1630 d. 30 Maji confirmationem regiam de munere quodam (Conrektoris forte?) in Schola Aboënsi obtinendo iteram consecutus est. (*) Cum vero Schola hæcce non ita multo post in Pædagogiam abiret, hinc ad Rectoratum Scholæ Wiburgensis translatus est. (**)
A.

(*) In Registr. Arch. Regni a. 1630. fol. 275. vers. hæc leguntur: *Samma dagh (d. 30 Maji) fick M. Martinus Stodius confirmation på Abo Skolestuga.* Plura de ipso hic locus non habet.

(**) Quo anno hoc factum sit, acta quæ nobis pervia fuere ejus ævi reticent. Hoc tamen officio ipsum adhuc a. 1633 functum fuisse docent litteræ, (quarum autographon prostat in Collectione Cel. Prof. *Portban,*) quas d. 30 Aug. ejusdem anni ad quendam *Johannem Vlaiiki*, Pastorem in *Imanogrod*, dederat, in quibus audit: *Abo Wiburgensis Scholæ Rector.* Eodem vero anno eum in Gymnasio Aboënsi Linguæ Græcæ Lectorem designatum fuisse patet ex jam laudata ejus Disertatione de *Libero Arbitrio*, quam in Synode anniversaria Aboënsi a. 1633 defenderat, in cujus rubro se *Græcæ Linguae Lectorem Aboënsensem* appellat. Dicaverat hanc Disertationem R. S. & Gubernatori Gen. Finlandiæ *Gabrieli Oxenstierna*, a quo se *beneficia pæne divina* percepisse profitetur inde a quo ille a. 1631 ad gubernacula provinciæ hujus federe cœperat, *ex eo enim tempore*, ait, *G. V. M. me jam bina vice conservavit, dignitatemque atque officium meum reddidit mihi, meque ad nihilum quasi redactum*

A. 1633 Lector Linguæ Græcæ erat in Gymnasio Aboënsi. A. 1635 Rector ejusdem Gymnasii, (*) & a. 1636 successor constitutus *Forthelii* in secunda Lectione Theologica, diplomate regio d. 5 Julii ejusdem anni; (**) quod cum Consistorio offerret *Stodius* d. 13

I 2

Aug.

pæne ab interitu vindicavit. Quorsum hæc tendant haud intelligimus. Videtur, quasi invito Consistorio, novo suo muneri, regio forte nutu atque arbitrio, adnotus fuisset? — Observavimus jam supra Græcæ docendæ Linguæ singularem quendam Lectorem in primis Constitutionibus Gymnasii Ab. dicatum non fuisse, inferioris vero s. 2:di Theologi fuisse Græcas quoque tradere Litteras, quare extra ordinem omnino Lectorum numero *Stodius* adscriptus est, partes forte peracturus jam senescentis 2:di Theologi *Florini*? Secundam vero Theologiæ Lectionem etjam *Linguæ Græcæ Lectionem* interdum dictam fuisse vel inde patet, quod *Wexionius* in *Natalibus Acad. Aboënsis* dicat *Stodium*, Græcæ Linguæ in Gymnasio Aboënsi Lectorem, Professioni Linguarum Academicæ præfectum fuisse, cum tamen hoc tempore 2:dius in Gymnasio esset Theologus.

(*) Quod ex litteris ejus apparet III Iduum Sextilis a. 1635 ad Pastorem *Matthiam* in *Hammarland* mistis, quibus subscripsit: *Martinus Henricus Stodius, Regii Gymnasii Aboënsis p. t. Rector.* Henrici nomine, quo hic utitur, rarius in hujus ævi monumentis insigniri solet.

(**) *Wij Christina &c. göre witterligit, at efter som M. Ericus Matthiæ Bothniensis, som för detta bassuer varit Lector Theologiæ uti Abo Gymnasio, är förordnad til Kyrkoherde uti Pedersöre Söchn i Österbottn, och Wij icke destomindre veele at samma Lectio Theologi-*

Aug. *Lundoënsis* Ecclesia ei simul decreta est. --- In
nova Academia Aboënsi a. 1640 Hebr. & Græcæ
Lingg. Profesfor, (*) a. 1646 Academiae Re-
ctor

*ea så håreffter som hærtill skall bliffua vidb macht bol-
len; Så emedan Ofs breffvijsere M. Martinus Stodius
år aff Episcopo Aboënsi recommenderad dertill nogsam
beqvåmb och skickelig vara, Dy haffue Wij bonom till
Theologiae Lectorem uti b:te M. Erici Matthiæ stelle
dersammastådes velat förordna. Och skall han, nåst den
underdåniga troheet och plicht han Ofs och Sveriges
Chrono år skyldigh at bevijsa, därom håra omsorg och
åbåga, att hans Discipler utbi den Faculteten, sampt
alle Chriftelige dygder och oförargeligt lefverne, troo-
ligen och flitligen måge instruerade bliffua. Och på
det han samme sitt ombetrodde kall och åmbetbe så myc-
ket bettre må kunna förestå, Dy unne och effterlåtbe
Wij bonom alle dee vilkor och lågenbeeter, som hans
Antecesfor på sitt Åmbetes vågnar för bonom hafft och
vjutit haffuer. Där alle &c.*

G. G. Oxenstierna. J. De la Gardie. C. Gyllenhjelm.
P. Brahe. G. Oxenstierna.

(Ex Registr. Arch. R. Öpedt bref för M. Martino Sto-
dio, at vara Lector Theologiae uti Abo Gymnasio.
Stockholm d. 5 Jul. 1636.)

(*) *Ipsum primo intervallo Academico Græcam Grammati-
cam una cum praxi propoluisse, ex Protoc. Consist.
Acad. d. 8 Sept. ejusdem anni didicimus. In Elencho
vero Prælectionum publicarum a. 1649, se a Gen. X.
cum Hebræis, & 2 Cor. X. cum Græcis continuatu-
rum indicit, addito ad imitationem utriusque linguæ
exercitio styli, cum in prosa, tum in ligata oratione,*

ctor, (*) (quo munere etiam annis 1651 & 1658 per-
fun-
I 3

pro captu quidem Auditorum. Loquacem nimis fuisse, neque brevi & compendiaria, qua oportet, in lectionibus suis usum fuisse docendi methodo Acta testantur, quare & coram Protocollo d. 15 Oct. a. 1645, admonitus est ut parergis & inani prolixitate abstineret.

(*) Hoc cum primum fungeretur officio, tam Diœceseos quam Academiæ Aboënlis nomine, versus finem a. 1646 ad Comitiam Holmensiam, cum novo instante anno inchoanda, delegatus est, qua ipsa vero sibi imposita persona in magnam offensionem & Acad. Cancellarii *P. Brabe*, & præprimis Collegæ Theol. Professoris *Job. Terseri* incurrit, qui, cum eodem tempore negotia varia commodaque procuraturus Academiæ, in oris Svethicis versaretur, ultro operam suam etiam in futuris obeundis Comitii Patribus Academicis obtulit. *Imprimis*, verba ejus sunt in Litteris Upsalia d. 23 Nov. a. 1646 ad Confistorium Acad. misis, *instructionem a Vobis exspecto, seu plenipotentiam ad futura Regni Comitiam, ut quid a me præstari velitis mature cognoscam; nam huic muneri utriusque Cancellarii* (scil. Petri Brahe & Axelii Oxenstierna) *suffragio destinatum me esse in prioribus meis litteris significavi. De vestro suffragio non dubito, cum ordo ad me devolvatur.* Cum vero provincia hæce nihilominus *Stodio*, suavis inprimis atque auctoritate Episcopi *Rothovii*, cederet, *Stodiusque* huic vocationi obtemperaturus, Holmiam statim tempore peteret, parum absuit quin infectis rebus domum reverti cogeretur, cum displiceret valde Cancellario hæce Rectoris Magnifici ab Academia absentia. Tandem vero res ita composita est, ut tam *Stodio* quam *Tersero* locus in Comitii concederetur, assignato utrique æquali soliti salarii Comitiam

unctus est) atque 1652 post *E. Petraum*, dignitate Episcopo-

lis portione; quod vel ex sequentibus *Cancellarii* & *Terferi*, in Archivo Consistorii Acad. servatis Litteris amplius patebit. Ita vero ille ad Episcopum *Rotbovium* d. 9 Apr. 1647: *Wij kunne E. Åre:t bermedb ej o-bemålt låtba, att emedban aff Ofs, så vål som Regni Consistorio, för serdeles orsaker skull, år nödvåndigt befunnit, at instålla för ordinario Herredagsman ibland Prästerskapet aff Åbo Stiftt och förordna M. Jobannem Elai Terferum, tillijka medb Eder Utbskickade Magnifico Rectore M. Martino Stodio; Altså år skåligt och Vår vänlige begeran, at E. Åre:t ville så disponera och laga, att dbe Penningar, som til Herredags Prästernas underhåld af Stiftet åro opburne och sammanbåmtade, må halsparten M. Stodio, och andre halsparten M. Terfero tildeelt blifoa. Det år ingestådes brukeligt, at Rector Magnificus, som vidh Academien sådæ vara böör, och sit Embete utbi acht hålla, skulle derifrån någorstådes en mijl vågb, myckit mindre på sådane reesor och värff bortskickas. Och måste en annan gångh sådant utbi bettere consideration tagas, så frampt man all reputerligh och vedberbörlich respekt hoos andre Academier, samt een och annan, skall kunna utbi æstime och vyrde hålla. — Terferum itidem ægro animo hanc Stodii electionem tulisse sequentia ad Consistorium Acad. Holmiæ d. 5 Febr. 1647 data comprobant: *Cum ad præscriptum Comitiorum diem rediissem Holmiam, & a Rectore Magnifico comperiissem, mibi in Comitiiis nullum prorjus relictum esse locum, nonnihil agre ferebam pro fideli opera hanc mibi relatam esse gratiam. Dolorem augebat Rector, cum magna asseveratione perbiberet Collegarum nullum me in ferendis votis ne no-**

piscopali Aboënsi ornatum, Theologiæ Profesfor constitutus est. (*) Cum *Nic. Nycopensis* Episcopatuui Wiburgensi præficeretur, huic in 2:da Theologiæ Professione suc-

minasse quidem. Ego tamen, qui animos meorum videor propemodum perspexisse, ipsi, licet jurato, derogabam fidem, suspicans solius Episcopi banc esse technam. Sed musfitandam hanc injuriam tutius esse rebar, quam palam proferri me a meis ita ludibrio haberi atque contemni. Itaque Academia Cancellarium adii, rogans ne diuturnam absentiam mihi vitio verteret, daretque potestatem domum actutum eundi, ut ibi officii partes obirem, cum hic nihil sit quod agam. Cancellarius, cui tota hæc res jam tum innotuerat, electionem M. Stodii ad Comitiam, quæ cum mea exclusionem facta est, in totum improbavit. Itaque misso ad Collegium Episcoporum nuncio, rogat ut hanc rem deliberandam suscipiant. Cumque Rector in frequenti Consistorio causam dicere jussus, cur in electione præteribar, nullam proferre potuisset, nisi quia ita videbatur Episcopo, fit decretum, ut ego Ordinarius in Comitiiis & Consistorio Assesor agnoscerer, Rector vero pecuniæ dimidium mihi penderet ea conditione, ut ex collecta resarciretur, quod utrique deesset, idque si exsequi recusaret, domum reverti liceret ad rei Academicæ administrationem. Atque sic improbata Episcopi sententia, publico totius Collegii Episcoporum suffragio, Comitiorum Assesor nomine Academiae & Episcopatus Aboënsis, una cum Magnifico Rectore, proclamor. Etc. &c.

(*) Erant in electione cum *Stodio* a Consistorio Acad. relati *M. Simon Kexlerus*, Math. Profesfor, & *M. Sam. Haartman*, Eloqu. Profesfor.

succesfit a. 1658, cui vero muneri a. 1660 renuntiavit, (*) cum jam laboribus, adversis variis fenioque confectus pæne esfet, & ad Ecclesiam *Nådendalensem*, quam ex gratia regia per reliquum vitæ ab omnibus

one-

(*) A. 1660 d. 28 Jun. Confistorio & Collegis valedixit, quorum concordibus suffragiis ad finem anni currentis salario suo Academico fruebatur. Præter hæc in optima forma d. 4 Jul. 1660 Regiæ Majestati commendatus est, quippe qui tam in Schola & Gymnasio, quam in Academia jam per XX annos, stipendia meruerat, *och hela den tiden låtit påskijna merkeligh flijt i sit Embethe, såsom ock delsförutban sig oprichtigt och väl i dagligt omgånge emot sina Collegæ förbållit*, simulque solemniter decretum, quod semper & nomen & honores *Theologie Profesoris Emeriti* ei competerent. — Succesfit ei in 2da Theologica Professione M. *Ab. Thauvonius*; 3tiam vero post hunc obtinuit antehac Eloqu. Profesfor celebris ille M. *Enev. Svenonius*, de quo Protoc. Confistorii Acad. d. 28 Jun. a. 1660, hæc habet: *Försåkrade M. Svenonius, at han ej stått efter Affinis lågenbet, utan at Affinis sjelf önskat sin dimission*. Annexam vero *Nådendal* impetravit gener ejus *Phyf. Profesfor M. Andr. Peträus*, diplomate regio d. 3 Apr. a. 1676, invito tamen Confistorio Ecclesiastico, cujus nutu & Confirmatione d. 19 Apr. ejusdem anni data 2da Theol. Prof. Doct. *Petrus Bång* eidem Ecclesiæ præfectus erat, officioque & redivibus sibi delatis jam fungi cœperat, cum *Petræo* Holmia mense Julii reduci Litterisque regiis munito, provinciam hancce, magna cum sua & Collegarum indignatione, cedere cogeret, unde longæ & acerbissimæ animorum enatæ disensiones, rei Academicæ litterariæ diu multumque noxiæ.

oneribus tributisque immunem, retinuit, (*) tanquam in portum se recepit; supremam tandem & tutissimam quietem in morte, qua placide a. 1675 ibidem obdormivit, anno ætatis octogesimo quinto, inveniens.

Quænam ejus de *S. S. Bibliis* in Linguam Fœnicam transferendis fuerint merita, infra pluribus recensēbimus. Quoniam vero de cetero mores fatæque viri hujus, Necromantiæ variarumque artium pæne diabolicarum olim suspecti & accusati, valde fuerint peculiaris & insolita, non possumus, postquam jam mentio ejus incidit, quin ex Actis cœvis quædam huc pertinentia Lectorum subjiciamus oculis & judicio.

Erat ejus sæculi genius credula levitate indulgere variis absurdis anilibusque commentis de Dæmonum in homines & res humanas imperio, quorum

K qui

(*) Cfr. Litt. Cancell. *P. Brabe* d. 22 Mart. a. 1661. — A. 1664 Regiam Majestatem suppliciter adiit *Stodius*, de augmento quodam annuorum suorum reddituum; repulsam vero tulisse didicimus ex *Resol. på Åbo Stifts Postulater d. 1 Sept.* a. 1664 (in Archivo Conf. Eccl. Ab.) hac nempe addita ratione: *Efter han medh de vilkor han hade, kunde komma til råtta, och han med et godt Passerat år vorden försedd.* Tenuisse eum insuper ex gratia Regiæ Majestatis inde ab a. 1659 prædium quoddam rusticum in parœcia *St. Mariæ* & pago *Hallis*, (villam fortassis *Greula*, cum reliquæ duæ Magistratui Civitatis subsint?) ex *Rationibus Camerae Publicæ* hujus ævi constat.

qui familiari uterentur commercio & auxiliis, scientias quasdam artesque callere putabantur occultas, quarum ope præstigias varias peragere, aliisque prolixè & prodesse & obesse possent. Qui supra vulgus sapiebant, inprimis vero qui accuratiori quadam insignes erant Chemiæ, Physicæ & Matheos cognitione, placitaque sua alios studiosius celabant, facile in Magiæ vel Necromantiæ suspicionem incurrebant, publica que animadversione haud raro notati sunt, cum non solummodo vulgus & plebeji homines, verum & reliqui pæne omnes, imo sapientiores & eximia clari eruditione, Cives, ævi sui decepti erroribus, superstitiosa hujusmodi secuti sint deliria, & mera calescentis turbatæque phantasæ fragmenta pro immotis religiosisque veritatibus habuerint.

Iniqua hujuscemodi perversi seculi judicia & *Stodius* expertus est, quippe qui, præter exactam Linguarum Sacrarum peritiam, haud vulgarem sibi comparaverat rerum naturalium scientiam, quam vero non nisi probatis & interiore familiaritate sibi junctis Discipulis tradere solebat, quo ipso imprudenter satis egregiam suspicionum materiam obrectatoribus præbuit, hosque arcana sua Disciplina quasi provocavit ad varia, quamvis fictitia, sibi inferenda crimina.

Causæ vero hujus Necromanticæ contra *Stodium* iterum iterumque actæ hæc quondam fuere initia: (*) Compererat Academiæ Pro-Cancellarius *Rotho-*

(*) Attigit eam & Cel. Prof. *Bilmark* in Hist. Acad. Ab. p. 71.

thovius in Visitatione Episcopali a. 1644 per Nylandiam instituta, non minus vesanum quendam & mente perturbatum Studiosum *Ericum Michaëlis Kyrkslättemsem*, quam Parentes ejus, culpam dementiæ, qua vexabatur infelix juvenis, in *Stodium* conjecisse, quo duce se arcanas quasdam ad Academiam olim didicisse artes hic doluit, data Præceptorum jurata fide se per omnem vitam occulta servaturum, quæ ab ipso auditurus esset. (*) Aboam itaque redux Episcopus, Orthodoxiæ & famæ novæ Academiæ tuendæ studiosissimus, hæc Consistorio Academico accuratius examinanda detulit, imprimis quoniam *Stodius* jam dudum artium variarum Magicarum commercii que cum Spiritu quodam familiari suspectus fuerat. (**)

Has criminationes a se amoliturus non quidem negavit se sub sigillo silentii varia arcana dictum Studiosum *Nylandensem* docuisse, ne illis in vulgum temere

K 2

mere

(*) Hancce in Actis sæpius commemoratam obligationem typis exscriptam exhibet *Arkenbolz Mem. de Cbristine*, T. I. p. 328.

(**) *Emedan han för en rum tid sedan haffuer varit i taal, och misstenkt at hafva Spiritum familiarem, och omgå med Magiska saaker, såges och understundom viftas i bergen, och igenom 3 bitar hafva ingifvit rhenne Studiofo någon galenskap, habet Protocollum Consistorii Acad. d. 10 Apr. a. 1644. — Bleff och här innom lybta dörrar vittnat af en troverdig man, det denne Studiosus Ericus haffuer skällt M. Martinum för en Siälamördare i hans egen närvaro. Ibidem,*

mere dispalatis insipientes & malevoli abuterentur; Necromantica vero hæc minime fuisse, sed solis adminiculis naturalibus efficienda, e. g. artem alumine aqua soluto litteras in charta pingendi haud visibiles nisi igni hæc admoveretur, vel aqua conspergeretur; item scientiam ope vitri convexi ignem e cælo evocandi; & quæ cetera fuere ejusdem generis nec superstitiosa, nec cuiquam noxia. Cum itaque juramento simul confirmaret *Stodius*, se neque commemoratum & ab *Erico* sibi traditum chirographum consignasse, neque ullo modo vesaniæ ejus se causam esse, prætereaque omnibus constaret, ipsum nec sobrium nec ebrium Collegis suis Magiæ tractandæ se unquam fecisse suspectum, (*) objecto sibi crimine concordibus Consistorii suffragiis d. 13 Apr. a. 1644 solutus est; cui sententiæ & Pro-Cancellarius, tum absens, in frequente Consistorii sessione gratulabundus suum adje-
cit calculum. (**)

Hæsit

(*) Occurrit de animi ejus indole moribusque in Protoc. Consistorii d. 13 Apr. ejusdem anni hoc ingenuum omnino testimonium: *Alle aff Profesores, hvilka dageligh omgånge medh honom hafst hafva, och eljest i gelagh eller annorstådes medh honom discurerat, vethe thet betyga och vittna, att the aldrig hafva merkt af hans discurser, nöchter eller drucken, någon orsaak til sådant mistanka, sansedt at man väl eljest förnimmer, thet han är godbtrogen, gerna confererar medh andra ibland nödbtorftige saaker ochså om sådane ärender, hvilka icke äre så bögnödige, som eljest lustige och til tijds fördrieff tienlige.*

(**) Cfr. Protoc. Consist. Acad. d. 15 Apr. a. 1644.

Hæsit tamen aliquid, neque suspicionem sibi dudum illatam unquam funditus delere valuit; quare & a. 1656 eadem cum ipso iterum in Consistorio agebatur fabula, ex occasione causæ cujusdam similis in Dicafterio Aboënsi cum Lectore quodam Wib. M. *Arvido Forstadio* actæ, qui se a *Stodio* librum quendam cabbalisticum (*Cabbalam Michaëlis Paletz*); cujus lecti & apud se servati ille jam arguebatur, olim accepisse profesus est. Re hinc ad Consistorium delata, *Stodius* iterum ad causam dicendam citatus se dictum librum, hæreditate sibi a patre relictum, *Forstadio* non puero, sed Gradum jam meditantem, inspiciendum dedisse ingenue profesus est; se vero impia vel illicita arcana quemquam docuisse constanter negavit, quippe qui sola occulta Naturæ, methodo quamvis cryptica, optimo tamen consilio, Discipulis proposuerat, quo ipso se nil mali fecisse arbitratus est.

Causa tamen sua cecidit, crimenque accepti chi-rographi de reticendis quæ in Schola sua traditurus esset, cujus jam dudum sententia Consistorii absolutus erat, ei simul iterumque impactum; quas itaque ob causas & officio, & Consistorii sessionibus, & Academicis exercitiis, imo subsellio suo solito in Templo Cathedrali, remotus est, ex decreto Consistorii d. 17 Maji a. 1656. (*)

K 3

Acqui-

(*) Immitem hancce sententiam, qualem Acta hodie sistunt, hic apponam: *Aldenslundh M. Martinus Stodius bassuer*

Acquievit placida mente senio curisque jam valde attritus *Stodius* iniquo huicce Collegarum suorum iudicio. Cum vero ad Cancellarium *Academiæ* sententiam suam cognoscendam deferret Consistorium, eam optimo jure irritam omnino ille fecit, *Stodio*que male & dure habito & officium & beneficia in integrum restituit, (*) quæ & salva retinuit & illibata ad

*tagit en sådan obligation emot sitt embetbe, lånt utb een förargeligh book, som han sjelf bekenner, derpå elacka effecta påföljt hafva, har skaffat, låser, haffuer lust til sådana böcker, och derföre är kommen utbi uppenbara rychte, och skaffat denne *Academi*en elakt namn; ty suspenderes han ifrån Consistorio, *Academiske Exer-* *citiis* och *Procesibus*, så och sijn förre bänck i *Kyr-* *kian*, ej heller skall han befatta sig medb *Examina*; Doch remitteras detta alt til *Cancellarii Acad.* vijdbare betenckiende oeh *resolution*. Cumque paulo post inter deliberandum de celebranda instanti annua *Rektoratus Acad-* *emici* mutatione sermo in *Stodium* incidisset, porro sancitum est, at han må bjudas medb *sceptris alle-* *na* til måltijdhen, och intet til *Proces*tionen; *Præ-* *lectionum* vero *publicarum* *Elencho* nomen ejus nihilominus inferendum esse.*

(*) Dignæ sunt hæ *Cancellarii P. Brabe* litteræ, quæ posteritatis tradantur *memoriæ*: Edert bref af d 20 Maji år Ofs vål tilbanda kommit, angående *M. Martinum Stodium*, som skall af *E. Erev:*bet och *Eder* för en *Necromantisk* bok vara citerad, förbörd och omsijder förförbudhen at bijvist *Academiske Proces*er, gå i *Pro-* *fessorum* benck, och hålla sina vabnliga *Academica Ex-* *ercitia*, derå J *Vår Resolution* vijdare förvånte; Så

ad a. 1660, quo anno, ut jam supra monuimus, vacationem muneris denique & petiit & obtinuit.

Erat

*åldenstundb b:te M. Stodius är en gammal man, som hafver icke allenast intill sin ålderdomsdagar medb be-
röm förestått Præceptoris och Präste embedet, utan och
altijdb fördt et Gudsruchtigt, stilla och enfaldigt lef-
verne; dertill medh är intet bevijsligt, at han hvar-
ken sjelf sådane olåfliga böcker misbrukat, ej heller
andre dertill styrkt och undervijst hafver; Fördenksuldb
ebrachte Vij skåligit, at mebrb:te M. Stodius nu så-
som tilförene vijdb sitt embete blifver, och sin förriga
respect, åbra och frijbet, så väl som andre Profesfores
erhåller, intill desz bonom medb visza skåål öfvertygas,
at han Necromantiska böcker oeh Djefvullka konstler, e-
mot Gudb och Hans helga Ordb brukadt hafver. Be-
langende det han en Cabaliftisk book så lenge gömdt
hafver, så kan det intet hafva at betyda; ty man skall
sjållan något stort Bibliothec finna, der icke sådane bök-
ker åre; ej bör heller straxt beslutas, at den som en
olåflig book åger, hafver henne misbrukat; eljest skul-
le och hvar och en som någon kättersk book hos sig
haffuer, åfven på samma sätt straffas och fördömmas.
— Till det andra: Oansedt han en Cabaliftisk book e-
nom androm i enfaldigheet communiceradt haffuer, år
lijkvål intet öfvertygat, att han haffuer styrkt bonom
til at bruka henne; Och så år M. Stodius saaklås; men den som
boken misbrukadt haffuer, må och skall
sitt brått tilbårligen plicbta. — Till det tredje: Hvad
obligationen vijdbkommer, så år deraf till förnimma,
att den henne gifvit haffuer, skulle af M. Stodio bliffua
undervijst utbi sådane saaker, som vore hvarken Gudb,
Hans Ords tjenare, eller någon annan Cbristen menni-*

Erat vir mediocri omnino ingenio, memoria magis quam acumine pollens, pro temporum ratione satis eruditus, a Magistrorum vero potius quam suo pendens iudicio, phantasiæ lufibus & superstitionibus seculi nimium quantum intentus, insueto parumque comto utens vivendi genere, famæ & vanæ gloriolæ ex arcana quadam Scientia captandæ avidus, de cetero vero pius, pacis ac concordiæ studiosissimus, fraudis omnis atque simulationis expers, qui animi sensa candidus lingua expresfit, plura vero sæpe numero expresfit, quam oportuit. (*)

No-

Skja emot; ty och mången annan kundskap, såsom Magia Naturalis, Chymia, medb mebra sådant blifva af tberas konstnärer in secreto håldne. — Sidst, det Academien för Necromantiska böcker utbi elakt roop kommen år, vorder ingalunda dermed remedieradt, at en Theologie Profesfor i från Academien för sådant förskjutes; utan beller dår det skedde, skulle icke allenast Academien råka i större föracht, utan och något annat, som intet godt vore, derpå följa; Hvarföre år rådligast, at E. Ebrevt och J godbe Herrar, bermedb aldeles tystne, och all ting til det bästa utthbyda, sålunda förtogandes misgynnaren all orsak och legenheet til at Academien illa utbföra och försmåda. Wij befale m. m. Stockholm d. 20 Junii 1656.

Pehr Brahe.

(*) Talem, qualem jam leviter pinximus, fuisse *Stodium* nostrum, ea quæ jam de ipso, ex monumentis temporum quibus vixit summatim annotavimus, satis superque